

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

969

Vragen van de leden **Uitermark** en **Joseph** (beiden Nieuw Sociaal Contract) aan de Ministers voor Rechtsbescherming en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht «Richard (35) zit zonder strafblad al 12 jaar opgesloten in tbs-kliniek tussen zware criminelen: hij is niet de enige»* (ingezonden 24 januari 2024).

Antwoord van Minister **Helder** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de Minister voor Rechtsbescherming (ontvangen 7 februari 2024).

Vraag 1

Klopt het bericht dat een psychiatrisch patiënt al 12 jaar in een tbs-kliniek verblijft terwijl daaraan geen strafrechtelijke maatregel ten grondslag ligt en dat er nog vele andere psychiatrische patiënten zijn die in dezelfde situatie zitten?¹

Antwoord 1

Ik kan hier niet ingaan op de in het artikel genoemde casus en daarom ook geen oordeel geven over de berichtgeving op dit punt. In algemene zin kan het wel zo zijn dat mensen zonder strafrechtelijke titel zorg ontvangen op beveiligingsniveau 4. Dit beveiligingsniveau geldt ook voor mensen die zijn opgenomen in het kader van een aan hen opgelegde tbs-maatregel. Er is hierbij vaak een behandelinhoudelijke reden om mensen in een dergelijke beveiligde setting zorg te verlenen, bijvoorbeeld wanneer iemand als gevolg van een stoornis of beperking gevaarlijk of ontwrichtend gedrag vertoont. Goed om op te merken daarbij is dat forensische zorg niet alleen wordt geleverd door tbs-klinieken (op niveau 4), maar ook door andere klinieken met een specifiek zorgaanbod en een beveiligde setting op niveau 2 en 3. Daarbij kunnen ook mensen zonder strafrechtelijke titel zorg ontvangen in een beveiligde setting. Beveiligingsniveau 2 kan bijvoorbeeld een forensisch psychiatrische afdeling (FPA) bij een ggz-instelling zijn, waar mensen (met of zonder strafrechtelijke titel) met een psychiatrische aandoening, die voor de opname gevaarlijk of grensoverschrijdend gedrag vertoonden, worden behandeld. Een ander voorbeeld is een afdeling voor sterk gedragsgestoorde licht verstandelijk gehandicapten (SGLVG+) binnen de gehandicaptenzorg. Op

¹ Telegraaf, 20 januari 2024, «Richard (35) zit zonder strafblad al 12 jaar opgesloten in tbs-kliniek tussen zware criminelen: hij is niet de enige», <https://www.telegraaf.nl/nieuws/161466790/richard-35-zit-zonder-strafblad-al-12-jaar-opgesloten-in-tbs-kliniek-tussen-zware-criminelen-hij-is-niet-de-enige>

beveiligingsniveau 3 verblijven patiënten met complexe problematiek die een intensieve behandeling vragen, dit kan gebeuren binnen een forensisch psychiatrische kliniek (FPK) in de ggz. Het kan hier gaan om mensen die behandeling ontvangen op basis van een strafrechtelijke titel, maar ook om mensen die geen strafrechtelijke titel hebben.

Qua aantallen geeft Zorgverzekeraars Nederland aan dat er over 2021 circa 115 bedden op beveiligingsniveau 2 bezet waren vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw)², circa 25 op beveiligingsniveau 3 en circa 2 bedden op beveiligingsniveau 4³. De voorzitter van TBS Nederland schat daarnaast in dat op het moment van beantwoording van deze vragen er zeven personen zijn die zorg ontvangen in een setting met beveiligingsniveau 4. Dit kunnen zowel mensen zijn die zorg ontvangen op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz) als op basis van de Zvw.

Vraag 2

Kunt u aangeven om hoeveel patiënten het gaat die zonder strafrechtelijke maatregel op dit moment in een tbs-kliniek verblijven? Zo ja, hoeveel precies?

Antwoord 2

Zoals aangegeven in antwoord op vraag 1 schat de voorzitter van TBS Nederland in dat zich op dit moment zeven mensen in een tbs-afdeling (beveiligingsniveau 4) bevinden die geen strafrechtelijke titel hebben.

Vraag 3

Klopt het dat afgelopen zomer de brancheorganisatie de Nederlandse GGZ bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid en bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de bel heeft getrokken om dit probleem aan te kaarten en wat heeft u tot op heden met dit signaal gedaan?

Antwoord 3

Het klopt dat er al langer gesprekken worden gevoerd met branchepartijen, waaronder de Nederlandse ggz, over het feit dat in sommige gevallen het zorgaanbod vanuit de reguliere zorg ontoereikend is. Het gaat dan om het ontbreken van zorg voor mensen die in de meeste gevallen een verstandelijke beperking én problemen op het terrein van psychiatrie hebben (meerdere diagnoses) én verslavingsproblematiek hebben. Het betreft dus een hele complexe doelgroep. Om deze reden heb ik eerder ook Significant gevraagd onderzoek te doen naar de mate waarin de zorg voor de groep patiënten toereikend is.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek van Significant is inmiddels in afstemming met veldpartijen een plan van aanpak opgesteld om op de korte termijn een pragmatische oplossing voor deze doelgroep te realiseren, en op de lange termijn toe te werken naar meer (duurzaam) zorgaanbod voor deze patiënten. Concreet houdt dat in dat aanbieders zo spoedig mogelijk tijdelijke plekken realiseren, zodat cliënten die nu tussen wal en schip dreigen te komen toch op een passende plek terecht kunnen. Tegelijkertijd wordt samen met veldpartijen gewerkt aan een duurzame oplossing met permanente woonplekken voor de groep die de meest complexe zorg nodig heeft. Dit is zorg op de grens van de reguliere ggz, de forensische zorg, gehandicaptenzorg en verslavingszorg, met een passende mate van beveiliging.

Vraag 4

Vindt u de samenplaatsing van tbs-gestraften en psychiatrisch patiënten zonder strafrechtelijke achtergrond in een tbs-kliniek wenselijk? Zo nee, wat gaat u doen om dit op te lossen?

² Door het ontbreken van aparte prestaties voor beveiligde bedden in de Wet langdurige zorg (Wlz) in 2021 waren deze cijfers niet landelijk beschikbaar voor mensen die zorg ontvangen in het kader van de Wlz.

³ Exacte aantallen personen die zorg ontvangen zijn niet te geven, omdat enkel gedeclareerde ligdagen worden geregistreerd. Op basis hiervan is het aantal bezette bedden per jaar te berekenen.

Antwoord 4

Samenplaatsing in een FPC (Forensisch Psychiatrisch Centrum, beveiligingsniveau 4) vind ik in beginsel niet wenselijk. Het kan echter voorkomen dat de samenplaatsing van deze patiënten om behandelinhoudelijke redenen aangewezen is. Immers, de problematiek en het gedrag van mensen met de hierboven beschreven complexe problematiek kan sterk overeenkomen. Of samenplaatsing in een concreet geval passend is of niet is aan een behandelaar om te bepalen. Uitgangspunt is dat mensen zo passend mogelijk zorgaanbod krijgen in een setting die aansluit bij hun behoefte aan zorg en begeleiding.

Vraag 5

Kunt u aangeven in hoeverre deze patiënten in de tbs-kliniek naar hun mening de zorg krijgen die ze nodig hebben?

Antwoord 5

Zoals ik in het antwoord op vraag 1 uiteenzette kan een patiënt om behandelinhoudelijke redenen in een beveiligde setting worden opgenomen, ook op beveiligingsniveau 4. Op die manier kan, voor zowel het personeel als de patiënt zelf, op een veilige manier worden behandeld. Het is vervolgens aan de zorgaanbieder om te passende zorg te verlenen.

Vraag 6

Deelt u de conclusie uit het artikel waarin wordt aangegeven dat deze plaatsingen van psychiatrische patiënten in een tbs-kliniek komen door een tekort aan plekken bij ggz aanbieders?

Antwoord 6

Er liggen veelal behandelinhoudelijke overwegingen ten grondslag aan de keuze op een patiënt zonder strafrechtelijke titel in een hoog beveiligde setting te behandelen. Ik herken dat er in sommige gevallen ontoereikend zorgaanbod vanuit de reguliere zorg beschikbaar is voor mensen die gevaarlijk en/of ontwrichtend gedrag vertonen, zoals ook in antwoord op vraag 3 is aangegeven. Zoals gezegd span ik mij samen met zorgaanbieders en financiers in om voor deze doelgroep passende (aanvullende) zorg te organiseren.

Vraag 7

Kunt u aangeven in welke omvang er sprake is van een tekort aan langdurige behandelplekken voor deze patiënten binnen de GGZ en kunt u een overzicht geven van de afgelopen vijf jaren nu er sprake lijkt te zijn van een oplopend tekort?

Antwoord 7

Op basis van het onderzoek van Significant betreft het voor de doelgroep met een verstandelijke beperking én problemen op het terrein van psychiatrie (meerdere diagnoses) én verslavingsproblematiek ongeveer een zestigtal personen die nu niet op voldoende passende zorg kunnen rekenen. Voor deze mensen zal een gelijksoortig aantal plekken gerealiseerd worden waar zij langdurig kunnen verblijven en behandeld kunnen worden.

Vraag 8

Kunt u aangeven wat de betekenis is van de opvang van deze patiënten in tbs-klinieken voor de beschikbare capaciteit voor ter beschikking gestelden?

Antwoord 8

Zoals gezegd is het beslag dat deze doelgroep doet op de capaciteit van tbs-klinieken (op beveiligingsniveau 4) relatief beperkt. In Nederland worden nu zeven plekken bezet door een persoon zonder strafrechtelijke titel.

Vraag 9

Kunt u deze vragen één voor één beantwoorden voor de begrotingsbehandeling Justitie en Veiligheid van 6 februari 2024?

Antwoord 9

Ja.